

พลเมืองยุคใหม่กับการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทางการเมือง

บนฐานประชาธิปไตย*

Modern Culture and Cultural Change Based on Democracy

¹พระอธิการนพวิทย์ ธีรวโร อรุณชัยสิทธิ์, ²สุภรัตน์ วัฒนเสน, ³โสภณ ศักดิ์สิทธิ์ และ ⁴ศิลาวัฒน์ ชัยวงศ์

¹Phra Athikarn Noppawit Dhirawaro Aroonchaiyasit, ²Suparath Wattasen, ³Sopin Saksit

and ⁴Silawat Chaiwong

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand.

¹Corresponding Author's E-mail: noppawit_a@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิชาการ

บทความเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบต่อสังคมของพลเมืองยุคใหม่ ในยุคที่เทคโนโลยีและวัฒนธรรมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว พลเมืองยุคใหม่จะต้องมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีจริยธรรม มีส่วนร่วมในสังคมทั้งระดับท้องถิ่นและระดับโลก เคารพสิทธิมนุษยชน ส่งเสริมความยุติธรรมและการพัฒนาอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ยังต้องมีทักษะการคิดวิเคราะห์ การทำงานร่วมกับผู้อื่น และสามารถแก้ไขปัญหาสังคมอย่างสร้างสรรค์ ในบริบทของเทคโนโลยีดิจิทัล พลเมืองยุคใหม่ใช้เทคโนโลยีในการเข้าถึงข้อมูล การมีส่วนร่วมทางการเมือง และการเคลื่อนไหวเพื่อเปลี่ยนแปลงสังคม แต่ก็ต้องเผชิญกับความท้าทายเช่นข่าวปลอม ความแตกแยกทางสังคม และความเสียหายทางไซเบอร์ จึงจำเป็นต้องมีความรู้ด้านดิจิทัล (Digital Literacy) เพื่อใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์และปลอดภัย พลเมืองยุคใหม่ยังมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมือง ด้วยการสนับสนุนการแสดงออกทางการเมืองผ่านเทคโนโลยี เช่น การลงคะแนนเสียงออนไลน์ การประท้วงอย่างสงบ และการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างมีจริยธรรมในการสื่อสารเรื่องทางการเมือง ทำให้เกิดความโปร่งใสและความร่วมมือในสังคม

คำสำคัญ: พลเมืองยุคใหม่; วัฒนธรรมทางการเมือง; ประชาธิปไตย

Abstract

The purpose of this article is to propose guidelines for developing the roles, duties, and social responsibilities of modern citizens in an era of rapid technological and cultural change. Modern citizens must possess the ability to ethically use digital technology, engage

* Received January 14, 2025; Revised March 31, 2025; Accepted March 31, 2025

with society at both local and global levels, respect human rights, promote justice, and support sustainable development. Additionally, they must have critical thinking skills, the ability to collaborate with others, and the capacity to solve social issues creatively.

In the context of digital technology, modern citizens use technology to access information, engage in political participation, and drive social change. However, they also face challenges such as fake news, social division, and cybersecurity risks. Therefore, digital literacy is essential for using technology creatively and safely. Modern citizens also play a key role in developing political culture by supporting political expression through technology, such as online voting, peaceful protests, and the ethical use of social media to communicate political matters. This promotes transparency and collaboration within society.

Keywords: Modern Citizen; Political Culture; Democracy

บทนำ

การเมืองไทยเกิดการเปลี่ยนแปลงและความวุ่นวายหลายครั้ง ไม่ว่าจะเป็นการประท้วงต่อต้านรัฐบาลของกลุ่มต่าง ๆ การเคลื่อนไหวทางการเมือง การรัฐประหาร ไปจนถึงการเปลี่ยนแปลงของแบบแผนพฤติกรรม ความเชื่อ ค่านิยม ความรู้และความเข้าใจในหลักการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย จนอาจกล่าวได้ว่า วัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนแปรผันไปตามกาลเวลาภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ที่หลังไหลเข้ามาในสังคมไทย สอดคล้องกับผลการศึกษาเรื่อง Making Democracy Work: Civil Traditions in Modern Italy ของ Putnam พบว่า "การเปลี่ยนแปลงของสถาบันการเมืองนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและทัศนคติทางการเมืองเป็นการเปลี่ยนวัฒนธรรมทางการเมือง" (ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร, 2555)

วัฒนธรรมทางการเมือง (Political Culture) เป็นแนวคิดที่อธิบายถึงวิธีการที่สมาชิกของสังคมการเมืองมีความสัมพันธ์และปฏิสัมพันธ์กับสังคมการเมืองในมุมมองทางจิตวิทยา โดยทั่วไปแล้ว วัฒนธรรมทางการเมืองจะสะท้อนถึงความคิด อุดมการณ์ และความเชื่อที่ถูกฝังอยู่ในสมาชิกของสังคมการเมืองนั้นๆ ในทางทฤษฎี วัฒนธรรมทางการเมืองที่สังคมการเมืองต้องการมักจะถูกสร้างขึ้นผ่านกระบวนการต่างๆ เช่น การศึกษา การสื่อสาร และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง สถาบันทางการเมือง เช่น รัฐบาล พรรคการเมือง และสื่อมวลชน มีบทบาทสำคัญในการสร้างและส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองนี้ วัฒนธรรมทางการเมืองสามารถแปรผันได้ตามแต่ละสังคมการเมือง ขึ้นอยู่กับประวัติศาสตร์ ประสบการณ์ และบริบททางสังคมและการเมืองของแต่ละประเทศ ตัวอย่างเช่น ในบางประเทศอาจมีวัฒนธรรมทางการเมืองที่เน้นความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของประชาชน ในขณะที่บางประเทศอาจมีวัฒนธรรมทางการเมืองที่เน้นความเป็นผู้นำและการควบคุมจากส่วนกลาง (Heywood, 1997)

ความเป็นพลเมืองย่อมมีสิทธิเสรีภาพที่สามารถเรียกร้องจากรัฐได้ ซึ่งไม่จำเป็นที่ทุกคนจะต้องได้รับประโยชน์เท่ากันเสมอไป แต่จะขึ้นอยู่กับสภาพและสถานะของแต่ละบุคคล ตัวอย่างเช่น เด็กสามารถเรียกร้องสิทธิในการได้รับการศึกษาภาคบังคับฟรีจากรัฐ ขณะที่ผู้ใหญ่มีสิทธิในการใช้เสียงเลือกตั้ง สิทธิเหล่านี้เป็น

หน้าที่ของรัฐที่จะต้องจัดหาและสนองตอบตามบทบาทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ เพื่อให้การใช้งานสิทธิเป็นไปอย่างถูกต้องและเหมาะสมตามบทบาทของแต่ละคนในสังคม ในประเทศไทย รัฐธรรมนูญพุทธศักราช 2560 ได้บัญญัติไว้ชัดเจนถึงสิทธิและหน้าที่ของพลเมือง โดยเฉพาะในด้านสิทธิขั้นพื้นฐาน เช่น สิทธิในการได้รับการศึกษาภาคบังคับ สิทธิในการเลือกตั้ง และสิทธิเสรีภาพอื่น ๆ ที่รัฐต้องคุ้มครองให้พลเมืองมีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศอย่างเป็นธรรม (สากล พรหมสถิตย์, 2564)

พลเมืองยุคใหม่

คำจำกัดความของ "พลเมืองยุคใหม่" สามารถมองได้ทั้งจากนิยามทางกฎหมายและความเข้าใจในเชิงสังคม สำนักงานราชบัณฑิตยสภาให้คำนิยามว่า "พลเมือง" หมายถึง บุคคลที่มีสิทธิและหน้าที่ในฐานะประชาชนของประเทศใดประเทศหนึ่ง หรือประชาชนที่อยู่ภายใต้การปกครองเดียวกันและมักมีวัฒนธรรมเดียวกัน ในมุมมองทั่วไป พลเมืองคือบุคคลที่เกิดในประเทศนั้นหรือได้รับสัญชาติ และมีความจงรักภักดีต่อรัฐ รวมถึงเป็นกลุ่มที่มีสิทธิและความรับผิดชอบร่วมกันในฐานะสมาชิกของสังคม (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2558)

พลเมืองยุคใหม่ หมายถึง บุคคลที่มีความตระหนักในบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและวัฒนธรรมอย่างรวดเร็ว พลเมืองยุคใหม่ต้องสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างมีจริยธรรม มีส่วนร่วมทางสังคมทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับโลก เคารพสิทธิมนุษยชน ส่งเสริมความยุติธรรมและการพัฒนาอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ยังต้องมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การทำงานร่วมกับผู้อื่น และการแก้ไขปัญหาสังคมอย่างสร้างสรรค์ (ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน, 2564)

โคทม อารียา ได้กล่าวถึงความหมายของ "พลเมืองยุคใหม่" ว่าเป็นผู้ที่มีความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลและความรู้ รวมถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองอย่างสร้างสรรค์ พลเมืองยุคใหม่นี้ควรมีทักษะการคิดวิเคราะห์ที่ลึกซึ้ง เพื่อประเมินสถานการณ์ต่าง ๆ และตรวจสอบรัฐบาลอย่างมีเหตุผล อีกทั้งยังต้องส่งเสริมสังคมที่มีความยุติธรรมและเท่าเทียม โดยการใช้เครื่องมือทางการเมืองเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม พลเมืองควรจะไม่เพียงแต่รับรู้ข้อมูล แต่ต้องรู้จักใช้ข้อมูลในการสร้างความเป็นธรรมในสังคม การวิจารณ์และการเข้าร่วมในกระบวนการประชาธิปไตยอย่างมีจุดหมายและมีส่วนร่วมเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างสังคมที่ดียิ่งขึ้น (โคทม อารียา, 2548)

กล่าวโดยสรุป พลเมืองยุคใหม่ในฐานะที่อยู่ร่วมในสังคมเดียวกันนั้นจะต้องมีความตระหนักในบทบาทและความรับผิดชอบต่อสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและวัฒนธรรมอย่างรวดเร็ว การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างมีจริยธรรม การมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นและระดับโลก และการส่งเสริมความยุติธรรมและการพัฒนาอย่างยั่งยืนเป็นคุณสมบัติสำคัญ

พลเมืองยุคใหม่กับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

พลเมืองยุคใหม่ (Millennials และ Gen Z) เติบโตขึ้นมาในสภาพแวดล้อมที่มีการเข้าถึงเทคโนโลยีและสื่อสังคมออนไลน์อย่างกว้างขวาง เทคโนโลยีเหล่านี้ได้เปลี่ยนแปลงวิธีการที่พลเมืองมีปฏิสัมพันธ์กับการเมืองและรัฐบาล ตัวอย่างเช่น การเคลื่อนไหวทางการเมืองและการประท้วงในยุคปัจจุบันมักเกิดขึ้นและขับเคลื่อนผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ เช่น Twitter และ Facebook (Tufekci, 2017)

ปัจจุบันเทคโนโลยีดิจิทัลถูกนำไปใช้ในกิจกรรมทางการเมืองทุกระดับ ตั้งแต่ท้องถิ่นไปถึงระดับชาตินานาชาติและระดับโลก นับแต่มีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลสื่อสารมาใช้ในกิจกรรมทางการเมือง และสนับสนุนส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนมากขึ้น อาจพูดได้ว่าเป็นมิติใหม่ทางการเมืองก็ว่าได้ ลักษณะดังกล่าวทำให้มีวิธีการหาเสียงของพรรคการเมือง นักการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนมีความหลากหลายทำให้มีเสรีภาพในการแสดงออกทางการเมืองมากขึ้น รวมทั้งยังสามารถเก็บข้อมูลกิจกรรมทางการเมืองไว้เป็นหลักฐานอ้างอิงได้นานสามารถสืบค้นและนำมาสื่อสารกันบนระบบสื่อออนไลน์เมื่อต้องการจะใช้ประโยชน์ในทางการเมืองการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพลเมืองไทยบางยุคถูกจำกัดในการเข้าไปมีส่วนร่วมน้อย และเฉพาะ บางเรื่องบางโอกาสเท่านั้น ทั้งนี้ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับผู้ออกแบบรัฐธรรมนูญที่เปิดโอกาสให้พลเมืองมีส่วนร่วมเพียงใด แม้อยู่ภายใต้ยุคดิจิทัลกิจกรรมทางการเมืองส่วนใหญ่ก็เป็นเพียงความสัมพันธ์ระหว่างการใช้สื่อดิจิทัลกับวิธีการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบเดิม ซึ่งเป็นเพียงการใช้ระบบการสื่อสารออนไลน์เพิ่มช่องทางการติดต่อสื่อสารทางการเมืองได้เร็วและกว้างขวางเท่านั้น (สมคิด พุ่มทุเรียน, และ ประเวศน์ มหารัตน์สกุล, 2565)

พลเมืองยุคใหม่และพลเมืองดิจิทัลมีความเชื่อมโยงกันอย่างแนบแน่น เนื่องจากทั้งสองมุ่งเน้นไปที่การปรับตัวและการมีส่วนร่วมในสังคมที่เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทสำคัญ โดยความเป็นพลเมืองยุคใหม่ไม่ได้ถูกจำกัดอยู่เพียงในกรอบของประเทศหรือขอบเขตทางภูมิศาสตร์อีกต่อไป แต่ยังรวมถึงการเป็นสมาชิกในชุมชนโลกที่มีการเชื่อมต่ออย่างไร้พรมแดนผ่านอินเทอร์เน็ต

พลเมืองดิจิทัลคือการขยายบทบาทของพลเมืองยุคใหม่ให้สอดคล้องกับยุคดิจิทัลที่มีการใช้อินเทอร์เน็ตและเทคโนโลยีสารสนเทศในชีวิตประจำวันมากขึ้น พลเมืองยุคใหม่ต้องมีความเข้าใจในเทคโนโลยีและสามารถใช้เทคโนโลยีเหล่านี้เพื่อประโยชน์ส่วนรวม เช่น การเข้าร่วมในกระบวนการประชาธิปไตย การแสดงความคิดเห็น การแลกเปลี่ยนความรู้ หรือการสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ๆ ในโลกออนไลน์ ขณะเดียวกันต้องตระหนักถึงความรับผิดชอบในเรื่องความปลอดภัย ความเป็นส่วนตัว และการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ในโลกดิจิทัล

ดังนั้น พลเมืองยุคใหม่จึงมีบทบาทเป็นพลเมืองดิจิทัลที่มีทั้งสิทธิและความรับผิดชอบในการใช้ชีวิตและทำงานในสังคมดิจิทัลอย่างสร้างสรรค์และปลอดภัย

อย่างไรก็ตาม การนิยามพลเมืองในยุคดิจิทัลต้องปรับให้สอดคล้องกับสังคมที่เชื่อมต่อกันในระดับโลก ปัจจุบันพลเมืองมีการดำรงชีวิต ทำงาน และเรียนรู้ในโลกออนไลน์อย่างต่อเนื่อง จนโลกดิจิทัลและโลกจริงแทบจะหลอมรวมกัน การยึดถือแนวคิดพลเมืองที่ผูกติดกับประเทศหรือขอบเขตภูมิศาสตร์เพียงอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอที่จะอธิบายบทบาทและความสัมพันธ์ของพลเมืองในโลกสมัยใหม่

แนวคิดความเป็นพลเมืองดิจิทัลสะท้อนถึงความสามารถในการใช้เทคโนโลยีและอินเทอร์เน็ตเพื่อมีส่วนร่วมในสังคมดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ รับผิดชอบ และปลอดภัย การปฏิบัติเทคโนโลยีการสื่อสารได้เปิดโอกาสให้พลเมืองดิจิทัลเข้าถึงข้อมูลอย่างไร้พรมแดน เชื่อมต่อกับชุมชนที่มีความสนใจร่วมกัน สร้างสรรค์นวัตกรรมในการแก้ไขปัญหา และยกระดับเสียงของประชาชนในประเด็นสังคมอย่างกว้างขวาง

อย่างไรก็ตาม การเป็นพลเมืองดิจิทัลยังมาพร้อมกับความท้าทายใหม่ๆ ที่ต้องรับมือ เช่น ความเสี่ยงจากการสอดแนมความเป็นส่วนตัวและอาชญากรรมไซเบอร์ ดังนั้นพลเมืองดิจิทัลจำเป็นต้องตระหนักถึงทั้งโอกาสและความเสี่ยงในโลกออนไลน์ พร้อมทั้งพัฒนาทักษะที่จำเป็นในโลกดิจิทัล รวมถึงการเข้าใจสิทธิและหน้าที่ของตนในพื้นที่เสมือนนี้ เพื่อให้สามารถมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์และปลอดภัยในโลกสมัยใหม่ที่ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพลเมืองยุคใหม่

มิติด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองและสังคม พลเมืองดิจิทัลต้องรู้จักใช้ศักยภาพของอินเทอร์เน็ตในการมีส่วนร่วมทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม อินเทอร์เน็ตเป็นได้ทั้งเครื่องมือเพิ่มการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบ เช่น รัฐบาลใช้อินเทอร์เน็ตในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนก่อนออกกฎหมาย การลงคะแนนเสียงอิเล็กทรอนิกส์ (e-Voting) หรือการยื่นคำร้องออนไลน์ (online petition) นอกจากนี้ อินเทอร์เน็ตยังใช้ส่งเสริมการเมืองภาคพลเมืองผ่านวิธีการใหม่ๆ ซึ่งท้าทายให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการเมืองในระดับโครงสร้าง (Moonsun Choi, 2016)

บทบาทของพลเมืองยุคใหม่ในบริบทของการศึกษาและสังคมโลก การเป็นพลเมืองยุคใหม่มีความสำคัญในด้านการศึกษาด้วยเช่นกัน โดยเน้นการเรียนรู้ทักษะทางสังคมและการทำงานร่วมกัน การเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงเชิงบวก รวมถึงการเคารพและเข้าใจความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่เพิ่มมากขึ้นในโลกที่เชื่อมต่อกันมากขึ้น (UNESCO, 2015)

จะเห็นได้ว่า การแสดงออกและการเคลื่อนไหวทางการเมืองเป็นส่วนสำคัญประการหนึ่งของสิทธิความเป็นพลเมือง ซึ่งในยุคปัจจุบันการแสดงออกทางการเมืองไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะในโลกทางกายภาพ สามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่แสดงถึงกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในยุคดิจิทัล แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม และแต่ละกลุ่มยังจำแนกกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ดังที่จะอธิบายดังต่อไปนี้

1. กลุ่มผู้เฝ้าดู (Political spectator) เป็นคนกลุ่มใหญ่ของสังคมเริ่มให้ความสนใจทางการเมือง ถือเป็นกรมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับต่ำสุด
2. กลุ่มอยากเปลี่ยนแปลงทางการเมือง (Political Transition) เป็นกลุ่มที่อยู่ระหว่างผู้เฝ้าดู และผู้ต่อสู้ทางการเมือง การดำเนินกิจกรรมของกลุ่มนี้ต้องการทรัพยากรมากกว่ากลุ่มผู้เฝ้าดู ระยะไกล เพื่อต้องการก่อให้เกิดผลกระทบเป็นวงกว้าง
3. กลุ่มต่อสู้ทางการเมือง (Political Gladiator) เป็นกลุ่มที่ทำหน้าที่ร่วมในกิจกรรมทางการเมือง โดยตรงคนกลุ่มนี้จะไม่แสวงหาอิทธิพลอื่นเพื่อจะเปลี่ยนแปลงแต่จะดำเนินการเอง บางคน ในกลุ่มจะมีการจัดระเบียบ ในขณะที่คนอื่น ๆ รับผิดชอบ สหภาพ สมาคมในกิจกรรมทางการเมืองหรือโจมตีคู่ต่อสู้ทางการเมือง

เมืองด้วยตัวเอง ซึ่งต่างจากวิธีการในอดีต ที่การทำกิจกรรมทางการเมืองต้องเข้าร่วมกับพรรคการเมืองหรือเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง จะเห็นว่ากลุ่มการเมืองที่มีส่วนร่วมทางการเมืองยุคดิจิทัล มิได้มีศูนย์รวมอยู่ที่พรรคการเมืองแต่จะเป็นพันธมิตรแบบหลวม ๆ โดยจะดำเนินกิจกรรมทางการเมืองด้วยตัวเองผ่านระบบสื่อโซเชียลที่มีอิทธิพลต่อพรรคการเมืองรัฐบาลสังคม หรือองค์กร (สมคิด พุ่มทุเรียน และประเวศน์ มหารัตน์สกุล, 2565)

สรุปได้ว่าพลเมืองยุคใหม่ที่จะพัฒนาไปสู่กลุ่มที่ต้องการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและกลุ่ม ต่อสู่ทางการเมือง ที่เป็นการแสดงให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างแท้จริง จึงจำเป็นจะต้องมีการปลูกฝังจิตสำนึกด้านความรับผิดชอบทั้งสิทธิหน้าที่การเป็นพลเมืองอย่างพึ่งเป็นตามหลักประชาธิปไตย จึงจะเห็นได้ว่าในปัจจุบันพลเมืองไทยมีช่องทางสื่อสารกิจกรรมที่แสดงถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น สามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองได้สะดวกทุกเวลา และทุกสถานที่ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ

บทบาทพลเมืองยุคใหม่กับการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมือง

ในยุคดิจิทัลที่เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทสำคัญในชีวิตประจำวัน การสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองที่ดีจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับพลเมืองยุคใหม่ แนวทางในการสร้างวัฒนธรรมนี้สามารถแบ่งออกเป็นหลายด้าน ซึ่งแต่ละด้านมีความสำคัญและมีผลต่อการพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน

การศึกษาทางการเมือง การศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนและประชาธิปไตยในระดับการศึกษา การส่งเสริมหลักสูตรที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และการสื่อสารจะช่วยให้พลเมืองเข้าใจบทบาทและความรับผิดชอบของตนเองในการมีส่วนร่วมทางการเมือง

การใช้เทคโนโลยีอย่างมีจริยธรรม เทคโนโลยีมีอิทธิพลต่อการสื่อสารและการเข้าถึงข้อมูล การกระตุ้นให้พลเมืองใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างมีจริยธรรมเพื่อสร้างการรับรู้และแชร์ข้อมูลที่ถูกต้องจะช่วยลดการแพร่กระจายของข่าวปลอม และสนับสนุนการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจทางการเมือง เช่น การลงคะแนนเสียงออนไลน์

การมีส่วนร่วมทางการเมือง การเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง เช่น การประท้วงที่สงบและการประชุมสาธารณะ จะช่วยให้พลเมืองสามารถแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการสร้างสรค่นโยบายที่ดี นอกจากนี้ การสนับสนุนการสร้างกลุ่มหรือเครือข่ายที่มีจุดมุ่งหมายร่วมกันในประเด็นสำคัญ เช่น สิ่งแวดล้อมและความยุติธรรมทางสังคม จะช่วยสร้างพลังในการเปลี่ยนแปลง

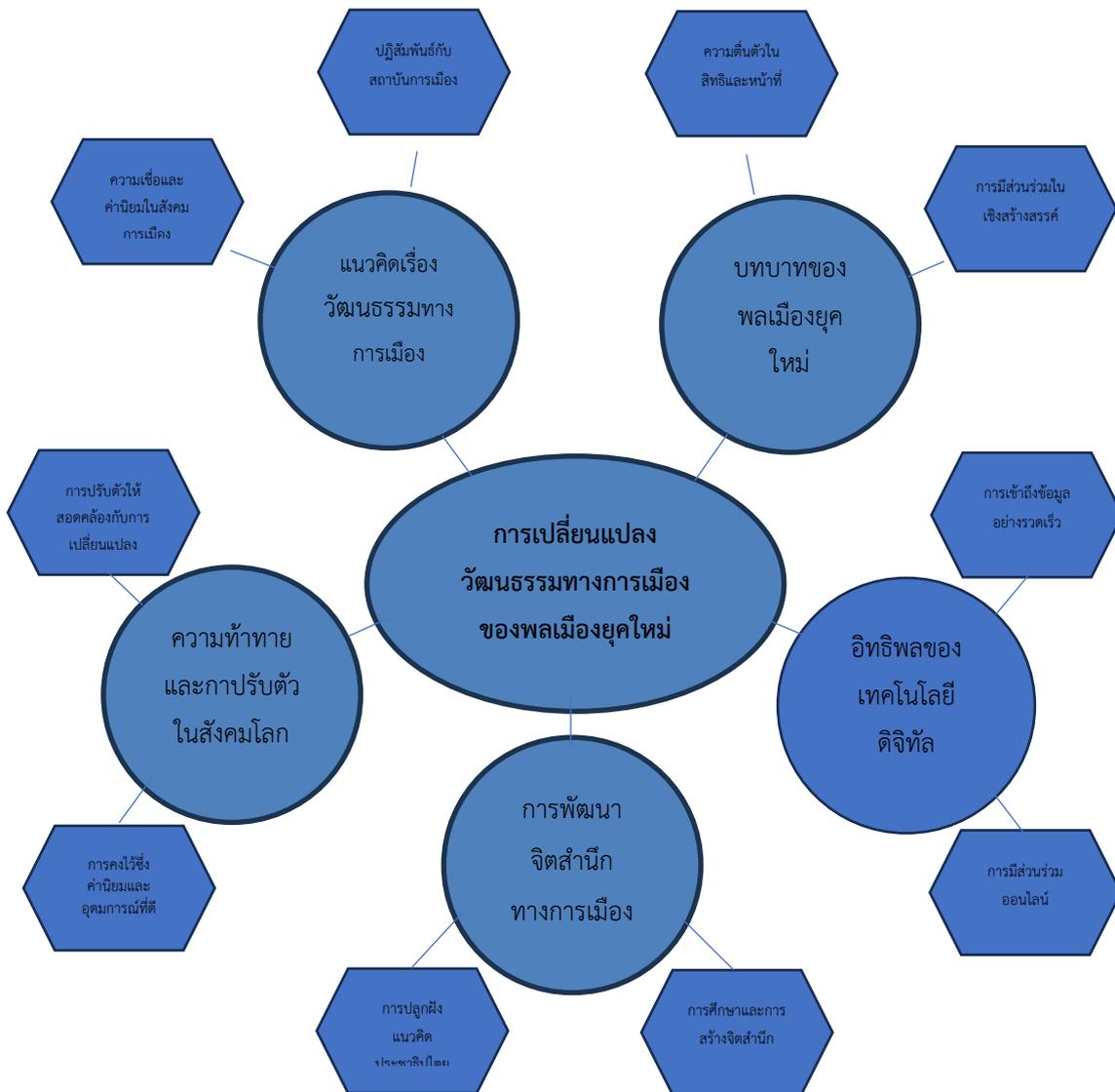
การพัฒนาจิตสำนึกพลเมือง การปลูกฝังความรู้สึกเป็นเจ้าของและความรับผิดชอบต่อสังคมจะช่วยให้พลเมืองมีจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ โดยการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์และโครงการบริการสังคม นอกจากนี้ยังควรส่งเสริมความเข้าใจเกี่ยวกับความแตกต่างทางวัฒนธรรมและความหลากหลายในการแสดงออกความคิดเห็น

การสร้างควมไว้วางใจในสถาบัน การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานของรัฐบาลและสถาบันต่าง ๆ จะช่วยสร้างความโปร่งใสและความไว้วางใจในระบบการเมือง การสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการปฏิรูปทางการเมืองและการตัดสินใจในระดับท้องถิ่นจะช่วยให้พลเมืองรู้สึกมีอำนาจในการเปลี่ยนแปลงสังคม

การจัดการกับข่าวปลอม การสอนทักษะการตรวจสอบข้อมูลเป็นสิ่งสำคัญในการช่วยพลเมืองแยกแยะข่าวสารที่ถูกต้องและเชื่อถือได้ การส่งเสริมการใช้แพลตฟอร์มที่มีความน่าเชื่อถือในการรับข้อมูลข่าวสารจะช่วยลดผลกระทบจากข่าวปลอมที่อาจส่งผลเสียต่อความเชื่อมั่นในสถาบันต่าง ๆ

การดำเนินการตามแนวทางเหล่านี้ไม่เพียงแต่จะช่วยสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองที่ดีให้กับพลเมืองยุคใหม่ แต่ยังสนับสนุนการพัฒนาสังคมในทิศทางที่สร้างสรรค์และยั่งยืน ทำให้พลเมืองสามารถเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างสังคมที่ดีกว่าในอนาคต

สรุป

จากแผนภาพสรุปการวิเคราะห์ห้วงค์ความรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทางการเมืองของพลเมืองยุคใหม่สามารถแบ่งออกเป็นประเด็นสำคัญที่สะท้อนถึงแนวคิดและกระบวนการพัฒนาต่าง ๆ ได้ดังนี้:

1. **แนวคิดเรื่องวัฒนธรรมทางการเมือง:** วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับวิธีการที่สมาชิกในสังคมมีปฏิสัมพันธ์กับการเมืองและสถาบันต่าง ๆ ในสังคม โดยมีความเชื่อและค่านิยมที่ฝังอยู่ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการตอบสนองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพลเมือง
2. **บทบาทของพลเมืองยุคใหม่:** พลเมืองยุคใหม่มีลักษณะของการตื่นตัวในสิทธิและหน้าที่ทางการเมือง ไม่ใช่เพียงการรับข้อมูลแต่เป็นการใช้ข้อมูลเพื่อผลักดันการเปลี่ยนแปลงที่สร้างสรรค์ พลเมืองยุคใหม่จึงเป็นทั้งผู้รับสารและผู้สร้างการเปลี่ยนแปลง โดยมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และสามารถแสดงความคิดเห็นในเชิงสร้างสรรค์และยั่งยืน
3. **อิทธิพลของเทคโนโลยีดิจิทัล:** เทคโนโลยีดิจิทัลเปลี่ยนแปลงการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างมาก ทำให้พลเมืองเข้าถึงข้อมูลได้รวดเร็วและสะดวกขึ้น นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจและการเคลื่อนไหวทางการเมืองผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ อาทิ การแสดงความคิดเห็น การลงชื่อสนับสนุน และการติดตามข้อมูลข่าวสารจากแหล่งต่าง ๆ
4. **การพัฒนาจิตสำนึกทางการเมือง:** การพัฒนาจิตสำนึกที่ดีเป็นการเน้นการมีความรับผิดชอบทั้งต่อสิทธิและหน้าที่ การศึกษาและการปลูกฝังแนวคิดที่สอดคล้องกับหลักประชาธิปไตยช่วยให้พลเมืองมีบทบาทเชิงบวกในการเปลี่ยนแปลงสังคม
5. **ความท้าทายและการปรับตัวในสังคมโลก:** ความเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมทางการเมืองเกิดจากทั้งปัจจัยภายในและภายนอกที่เข้ามา เช่น แนวคิดโลกาภิวัตน์ซึ่งมีบทบาทสำคัญที่กระตุ้นให้เกิดความตื่นตัวในการปกครองระบอบประชาธิปไตย พลเมืองต้องสามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ ทั้งในแง่ของเทคโนโลยีและในแง่ของค่านิยมและอุดมการณ์ทางการเมือง

โดยสรุป ความรู้ที่ได้จากการศึกษานี้สามารถนำไปพัฒนาแนวทางในการสร้างพลเมืองที่มีความรู้ความเข้าใจในประชาธิปไตย มีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ และตระหนักถึงความรับผิดชอบในฐานะสมาชิกของสังคม

เอกสารอ้างอิง

- Heywood, A. (1997). *Politics*. London: Macmillan.
- Moonsun Choi. (2016). "A Concept Analysis of Digital Citizenship for Democratic Citizenship Education in the Internet Age," *Theory & Research in Social Education* 44. essay writerbuy essays online.
- Tufekci, Z. (2017). *Twitter and tear gas: The power and fragility of networked protest*. Yale University Press.
- UNESCO. (2015). *Global citizenship education: Topics and learning objectives*. Paris: UNESCO.

- โคทม อารียา. (2548). *ประชาธิปไตยและความเป็นพลเมือง*. นครปฐม: สถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. (2555). *สัตยวิทยา โครงสร้างนิยม หลังโครงสร้างนิยม กับการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิภาษา.
- สากล พรหมสถิตย์. (2564). *สิทธิเสรีภาพของประชาชนในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย*. สืบค้นเมื่อ วันที่ 12 กันยายน 2567, จาก <https://pa.bru.ac.th/2021/09/23/rights-and-liberties/>.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2558). *พลเมืองกับการมีส่วนร่วมในระบอบประชาธิปไตย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- สมคิด พุ่มทุเรียน และประเวศน์ มหารัตน์สกุล. (2565). *เทคโนโลยีดิจิทัลกับการเมืองไทยในยุคปัจจุบัน*. ขอนแก่น: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน (2564). *บทบาทพลเมืองในยุคดิจิทัล*. กรุงเทพมหานคร: สำนักวิชาการ.